

15 Enkla bolag

Enkla bolag förväxlas ibland med ideella föreningar. Det vanligaste exemplet på senare tid är de s.k. aktiesparkklubbarna. Ett antal personer köper aktier tillsammans och uppfattar sig som medlemmar i en aktiesparkklubb. Syftet är inte att bilda en juridisk person som ska äga de tillgångar som består av de inköpta aktierna, utan i stället att man ska äga dessa aktier tillsammans. Fråga är i stället om ett enkelt bolag och det avtal som ibland rubriceras som ”stadgar” är egentligen att uppfatta som ett bolagsavtal.

Även i andra sammanhang förekommer att ett antal personer, fysiska eller juridiska, kommer överens om att bedriva en i och för sig ideell verksamhet under sådana former att ett enkelt bolag bildats. Några föreningar ska t.ex. tillsammans anordna ett större evenemang som man samarbetar om och träffar avtal som benämns som stadgar.

Associationsformen enkelt bolag regleras av HBL.

Civilrättsliga regler

Enkelt bolag föreligger när två eller flera har avtalat att utöva verksamhet i bolag utan att handelsbolag föreligger.

Bolagsmännen, men inte det enkla bolaget, har rätt att föras in i handelsregistret, om näringsverksamhet utövas i bolaget. Registreringsskyldighet för bolagsmännen föreligger om näringsverksamheten skulle ha medfört bokföringsskyldighet enligt 1929 års BFL. Det enkla bolaget erkänns inte, till skillnad från handelsbolaget, som självständigt rättssubjekt och får därför i stort sett betydelse bara för delägarnas interna mellanhavanden. Om delägarna inte bestämt annat, ska det enkla bolagets vinst eller förlust fördelas lika. Delägarna kan inte frita sig från personlig betalningsskyldighet. En delägare i ett enkelt bolag får inte utan de andra delägarnas samtycke sätta annan i sitt ställe som bolagsman.

Egentlig näringsverksamhet, med undantag av jord- och skogsbruk, drevs fram till år 1995 vanligen inte som enkelt bolag. Numera kan näringsverksamhet utövas även i ett enkelt bolag. Tidigare var detta möjligt endast i undantagsfall. Lotteribolag, tipsbolag och liknande verksamhet är ofta att anse som enkla bolag. I vissa fall kan dock annan mera påtaglig verksamhet förekomma. Som enkelt bolag räknas nämligen vissa former av

konsortier där ett visst samarbete förekommer, men bolagsmännen utåt framträder i eget namn. Partrederi liknar i viss mån ett enkelt bolag, men regleras av bestämmelser i sjölagen.

Skatterättsliga regler

Det enkla bolaget taxeras inte för sin inkomst. Inkomsten beskattas i stället hos delägarna i förhållande till var och ens andel av inkomsten. Tillgångarna i ett enkelt bolag ägs inte av bolaget. Varje delägare äger i stället del i bolagets olika tillgångar i samma proportion som respektive delägars insats i förhållande till den totala insatsen. Om förutsättningar för exempelvis värdeminskningssavdrag, underskottsavdrag, räntefördelning samt avsättning till expensionsmedel eller periodiseringsfond föreligger, görs dessa dispositioner hos delägaren och inte hos bolaget. Om delägare uppburit inkomst i form av lön från enkelt bolag beskattas inkomsten i inkomstslaget näringsverksamhet. Överlåtelse av andel i enkelt bolag innebär att delägaren överlåter sin del i de tillgångar och skulder av olika slag som ingår i bolaget. Har delägare överlåtit andel i bolag med näringstillgångar, t.ex. varulager och inventarier, beskattas han för erhållet vederlag såsom för inkomst av näringsverksamhet. Vid avyttring av exempelvis fastighet som utgjort anläggningstillgång i näringsverksamheten beräknas vinsten enligt kapitalvinstreglerna och beskattas för delägare som är fysisk person eller dödsbo i inkomstslaget kapital.